

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Önkormányzat és közszellem.

A közügyek iránti fokozottabb érdeklődés kezdi éreztetni hatását városunk közéletében. Helyesebben mondva: kezdi teremteni a közéletet, amely eddig nem volt.

Eddig járt mindenki a maga dolga után, nem törődött senki mással és senki másnak a dolgával: törődjek vele az a más. A közügyeket szintén ilyen más dolgának tekintették, s teljesen minden ellenőrzés nélkül rábízták a hatóságokra: végezzék úgy, ahogy nekik tetszik.

Nagyon természetes, hogy ilyen viszonyok mellett önkormányzat sem létezhetett. Az, amit mi annak neveztünk, csak külsőségekben meglevő keret volt. Nem élő szervezet, amely a maga érzéseinek, a maga szükségleteinek megfelelő módon, tudatosan cselekszik, hanem életelen alak, drótokon járó bábú, amely mozdulatokat csak akkor és csak úgy végez, amikor és amint rángatja valaki.

Meghúztak egy drótot: a bábú meghajtotta magát. Meghúztak egy másikat: bólintott a fejével. Egy harmadikat: kirúgta a lábát. Vagy behúnyta a szemét, fejét rázta, ütött a kezével.

Gondolatról, akaratról, érzésről, óhajtásról szó sem volt. Azaz, hogy igen. Egy akarat volt, amely mozgatót mindent: a főispáné. De, hogy ez a min-

denható akarat miképpen jött létre, kiknek a kivánságából, rábeszeléséből, véleményéből alakult meg: azt Baja város polgársága sohasem tudta, azt Baja város közgyűlése, amely érvényt szerzett neki, sohasem firtatta.

Sine nobis, — de nobis! Nélkülünk — rólunk, intézkedtek így sokáig. Sőt gyakran: per nos — contra nos, általunk — ellenünk is. Okai pedig magunk valánk.

Nemtörődömség, hideg közöny, rideg önzés szállotta meg a lelkeket, amint a közérdek került szóba. Rövidlátón csak azt néztük, hogy egyenesen és közvetlenül minket magunkat érint-e valamely intézkedés, vagy nem. Ha nem, akkor — üsse kő — lármázzon az, akinek fáj. De ha igen — akkor örült hajsza indult meg. Érdekek serege mozgósított, minden lehető és lehetetlen befolyás sorompóba szólított, rokonszenv, ellenszév küldettek csatába, csak hogy bajunk ne essék.

S éppen azért, mert mindent csakis ebből az egy szempontból néztünk, mert magatartásunkat csakis ez az egy tekintet irányította, nem is alakulhatott meg közszellem, nem állhatott össze közakarat.

Pedig e kettő nélkül nincs közélet, nincs valódi önkormányzat, s az a polgárság, melyben ez hiányzik, nem érdemli meg azt a csekély szabadságot

sem, amit a Tisza-korszak törvényhozása az önkormányzatnak meghagyott.

Nem szabad könnyel várni, hogy mit végeznek rólunk azok, akiknek kezébe a közigazgatást letettük és nem szabad meglepedni azzal, hogy nagyhangú és nagy bölcsességű véleményeket mondjunk megtörtént dolgok felett utólag, amikor már segíteni késő, amikor már beállott a rossz intézkedésnek rossz eredménye.

Minden a legcsekélyebbnek látszó kérdésben is, állást kell foglalnia a polgárság egyetemének, a polgárság képviselőinek s az igazságosságnak, a közérdeknek magasabb néző pontjaiból alkotni meg ítéletét, minden az önkormányzat hatáskörébe utalt dolgok fölött.

A jól és helyesen felfogott önérdék is ezt javasolja, mert hiszen ebben a szűk keretben sem köz, sem magánérdek nem helyezkedhetik el egymásra való kölcsönhatás nélkül.

Egy város lakói vagyunk. A közös lakóhely, a különféle üzleti és vagyoni érdekek szálainak összefüzdése, a családi kapcsolatok, baráti összeköttetések oly szerves összefüggést létesítenek az összlakosságban, hogy teljes lehetetlenség, hogy bármely, első tekintetre alsórendűnek, kicsinyesnek látszó dolog által ne érintetnék valamennyiünk.

Ha nem közvetlenül, hát közvetve,

TÁRCA.

Jöhet a május...

Jöhet a május,
Zenghet a madárdal!
Nem dalolok többé
Versenyt a madárral.

Beteg az én szívem,
Nagy beteg, nagy beteg...
Nem dalolok többé
Csak sirok, könnyezek.

M—S.

A nóta vége.

Irta: Quasimodo.

Méray Ákos, válogatott ifjakkól álló társaságával, tavaly ilyenkor még a szeparékban mulatott. Azt szokta mondani, hogy bácskai urak, ha mulatnak: a pincérek meg a cigányokon kívül más ember a teremben ne legyen. Könnyen repül a pezsgős üveg — odavágódik véletlenül valamelyik békésen iddógáló polgár ember asztalához és kész az affér. Ettől ugyan — akár kardra, akár pisztolyra: Ákos meg nem ijed, de a polgár ember csak néha — párbajozik.

Egy esztendő nagy idő. Egy esztendő alatt Méray Ákosnak pezsgőn elfolyt az a kis vagyona, ami apja után még megmaradt. De Méray Ákos még mindig mulat.

Mulat még hangosabban, mint azelőtt és mulat a »nagy nyilvánosság« előtt.

... A vendéglő nagy termében ül az alsó mérai Méray familia utolsó sarja. A cigány neki huzza. Szomorú nótákat szed elő a primás. Ákos ma nagyon csendes. Bámul is rajta a vendéglős, meg a cigányok is. Lehajtja fejét az asztalra és némán hallgatja a bús nótákat.

A terem többi asztalánál is csendben ülnek, iddognak a vendégek.

Éjfél felé járt már az idő. Csak kevesen voltak a teremben. És amint ürült a terem: a takarékos vendéglős egyik gázlángot a másik után oltotta el.

Felveti a fejét Ákos és körül tekint. Új nótát kezdett a cigány. Ismét csak búsat, ismét szomorút. Ákos szemeiben mintha könnyek ültek volna. — Egy szép barna lánykára gondol. Uri háznak szép gyermekére, aki Ákost, a dorbézoló, vad, néha durva Ákost nagyon szereti.

— Mért rágalmazzák magát előttem mindig Ákos? még az anyám is! Ezt mondta

ma is a kis lányka, őszintén könnyein keresztül is mosolygott a tiszta lelkű gyermek.

Nem merte mondani kedvesének, hogy nem rágalom amit édes anyja beszélt. Nem merte megvallani, hogy könnyelmű, hogy durva, hogy összeférhetlen, hogy szegény, hogy semmije nincs és hogy semmi.

Nagyot üt tenyerével az asztalra, aztán azon a helyen, ahol lecsapott, összefogta a fehér terítőt és egyetlen zseniális rántással a hosszú asztalról az oda állított boros üvegeket, poharakat a földre seperte.

A cigányokat nem zavarta meg ez a lármás, de kitűnő ötlet a pincéreket se. A vendéglős fogai közt mormogta: kezdi már.

Hej, Méray Ákos csak volt jó vendég, nem az többé.

Ákos tán hallotta is a vendéglős morgását, ránézett, látta, hogy sehogy se tetszik neki a régi vendég. Nem szólt semmit. Úgy tett, mint aki nem hallja.

— Ne olyan búsán te cigány, nem temed az öregapádat, aki jupiterje van ennek a világnak! Zsán — bort ide,...

A nagy teremnek csak az a sarka volt világos, ahol Ákos mulatott. A vendéglős ott ült a sötétben egy üres asztalnál, várta a mulatság végét.

ha nem anyagilag, hát erkölcsileg, ha nem azonnal, hát bizonyos idő múlva, de okvetlenül meg kell, hogy érezzük minden intézkedésnek hatását, akárki, vagy akárkik ellen irányuló sérelemnek káros következményeit. Ezen ténynek igazsága áll kivétel nélkül minden emberi közületre s ennek az igazságnak átérzése és átértése képezi ösztönszerűleg elfogadott vagy tudatosan elkészített alapját a közéletnek, a köztevékenységnek, a közszellemnek.

A embereknek minél kisebb számát foglalja magában valamely közület s mennél gyöngébb (gazdasági értelemben) egyedekből áll az, annál erősebben, annál általánosabban és annál gyorsabban nyilvánul meg benne ennek a tételnek az igazsága.

S éppen azért, mert városunk kicsiny, mi magunk gazdaságilag nagyon is gyöngék vagyunk s boldogulásunknak egyetlen módja az, hogy egészséges közszellem fejlődjék ki bennünk s ez hasssa át, ez teremtsen meg számunkra a valódi önkormányzatot.

Dr. Reich Aladár.

Mozgalom a Kossúth-szoborért.

A kolozsvári Kossuth Lajos asztaltársaság országos felhívást bocsátott közre nemrég a Kossuth-szobor mielőbbi megalkotása és az 1904-ik évben, Kossuth Lajos születésének századik évfordulóján leendő leleplezése érdekében.

Tudva van, hogy a magyar alkotmányosság lánglelkű apostolának halála után a magyar nemzet minden hazafián érző fia, kezdve a legszegényebbtől készséggel, odaadással járult hozzá garasáival, egy monumentális emlékmű, egy impozáns szobor költségeihez, hogy maradandó érc, vagy márvány hirdesse annak képmását, aki még sokkal maradandóbb nyomokat hagyott meg a magyar nép közérzetében, maradandó,

korszakos alkotásai révén és aki a szabadságszeretet aluvó zsarátnokát lobogó lángra gyújtva, a szabadságvágyat a magyar nép szívéből soha többé ki nem muló érzületté izmosította.

Méltó felháborodással illet minden magyar embert ilyen közülmények között, ha azok a „láthatatlan kezek“ erőnek erejével hátráltatják a nemzet nagy fiának emlékművét a megvalósulás küszöbén, akkor amidőn a szoborhoz szükséges tekintélyes összeg már rég együtt van és így pénzügyi akadályok a kivített semmiben sem gátolják.

Elhisszük, hogy azok a „láthatatlan kezek“ is elismerik Kossuth Lajosnak, a negyvennyolcas nagy alkotások megteremtőjének és a fentartásukért vívott harcok fáradhatatlan hőséneked érdemeit, csak hogy csupa hyperloyalitásból a ma élő nemzedékben a Kossuth kultuszt minden áron elnyomják és hivatkozva a kegyeletre és a kötelese alattvalói hűségre csak a jövő nemzedéktől kezdve szeretnék Kossuth Lajos emlékét ébrentartva látni.

A historiai tényeket hozzák fel bizonyoságául annak, hogy a jelen élő nemzedék királya iránti alattvalói hűségét sértené meg azzal, ha Kossuth Lajost ünnepegni merészeli.

Felhozzák, hogy Kossuth Lajos a debreceni nemzetgyűlésen a Habsburg-házat *trónvesztettnek* mondotta ki. Felhozzák, hogy Kossuth Lajos, mikor 1867-ben a nemzet kibékült a királylyal, az egyetlen volt, aki békejobbot nyújtani vonakodott. Felhozzák turini leveleit, ezek között *utolsó kézírását*, mely e szavakkal záródik: „Nem a Habsburg-háznak, hanem az osztrák császári és magyar királyi méltóság egy személybe cumulatiójának vagyok ellensége, ennek igenis, bár tehetetlen, de megtörhetlen, de hajthatatlan ellensége vagyok és maradok mind halálomig.“

Ezekre a tényekre appellálva, a király iránti hűség, ragaszkodás csorbulásától

féltik a jelen nemzedéket, egyszóval elítélnék, elfojtanak a Kossuth-kultusszal összefüggésben levő mindennemű hazafias mozgalmat.

Pedig a jelen nemzedék kegyelete ellen sokkal kiméletlenebb merényleteket intéznek a láthatatlan kezek, mint a mily kevéssé érintené uralkodó királyunkat a Kossuth emlékek illő és méltó ápolása akkor, ha a csupa szolgálalkúságból meghunyászkodó tanácsadói őt a nemzet óhajairól, vágyairól, érzületéről férfias nyíltsággal felvilágosítani és arról meggyőzni merészelnék, hogy a Kossuth-kultusz egy a nemzet szívéből önként kitoró áradat, amelyet erőszakkal visszafojtani, a dolgok természetes rendje szerint nem lehet, de nem is szabad és, hogy ezzel a magyar nemzet a királya iránti hűség és ragaszkodás útjáról egy talpalatnyit sem tér el, mert amikor a nemzet Kossuth Lajos érdemeit ünnepli, közte és az uralkodóház közötti antagonizmus soha emlékébe nem tolul, amikor Kossuth iránti hálójának adózik, akkor is odaadó szeretettel, tisztelettel viseltetik bölcs királya iránt. Amikor a magyar nemzet ünnepe, akkor csak az ünnepelet érdemeiért ünnepli és nem azért, hogy fájó emlékeket torlasszon föl, kiegyenlíthetlen ellentétek miatt keseregjen!

Téves és rosszakaratu ilyen körülmények közt a most élő nemzedékben önként kitoró Kossuth kultuszt mesterséges eszközökkel kisebbiteni és a jövő nemzedékre hagyni örökül!

Kossuth Lajos a jelen nemzedék gyermeke, Kossuth Lajost a jelen nemzedék ismerte, Kossuth Lajossal a jelen nemzedék küzdött jó és rossz sorsban, Kossuth Lajost a jelen nemzedék kísérte utolsó útjára... Miért fosztanak meg tehát, a vele együtt élt, együtt küzdött, együtt érzett nemzedéket emléke méltó ápolásától?

Hisz a jövő nemzedék már nem érezhet az ő nagyságával oly közvetlenül együtt és így nem is ülheti meg emléket azzal a kegyelettel, amellyel őt ünnepegni minden magyarnak legszentebb kötelessége

Némuljanak el hát valahára a „láthatatlan kezek“ tévtanai és készüljön el a Kossuth Lajos nagyságát késő nemzedékeknek hirdető szobormű, a magyar nemzet fővárosában a nagy hős születésének századik évfordulójára!

SZ. V.

Az iparkiallitás fölöslege.

A „Bajai Hirlap“ folyó évi 20-iki számában fenti címen „nem iparos“ aláírással cikket közöl, mely telve van álokoskodásokkal és vádakkal. Szükségesnek tartjuk ezen cikk tendenciáját és értékét a kellő mértékre leszállítani. — Az első állítása cikkirónak az, hogy a vitatkozás és fejtegetés a laikus közönséget kiforgatta egész gondolkozásából és zavarba hozta. No hát ne fájjon cikkiró urnak a laikus közönség feje. Ha cikkiró ur egy kis laikus fejfel gondolkodnék, hogy hát „mit szól ehhez a magyar paraszt“ erre röviden egybelehet foglalni a választ t. i. azt, hogy a laikus fej, a laikus szem, a laikus szív azt látja, hallja, érzi, hogy az egyik párt kiakarja adni az iparosoknak az ő

— Voltál-e már szerelmes te cigány? kérdi hirtelen a primástól Ákos és oda inti maga mellé.

A primás nagyot nevet és a banda utána röhög kórusban.

— Viccöl a nagyságos úr, mondja a primás.

— Nem vics ez számár, felelj, ha kérdelek.

— Van szeretője, nem is egy: válaszol a primás helyett a konfidens nagy bögös.

— Nos hát gyertek velem. Pénzem ugyan nincs, de azért úgy húzzátok, mintha száz aranyat adnék, megfizet érte az uristen, magam beszélek vele... Gábris úr... a maga járandóságát is lekvittelem, visszahoznak a cigányok nem sok idő múlva.

— Majd csak holnap Méray úr, jó lesz holnap is.

Megértette Ákos a vendéglős válaszát: örül, ha kívül tudja már az utcán.

Menetközben arról gondolkozott Ákos, hogy milyen hálátlan a világ. A vendéglős is, ni még a cigányok is, nem csak a barátai. — Hogy elmaradoztak tőle mind! a primás csak negyed magával jön utána. Elég lesz ez is. Annál csöndesebb lesz az utolsó nóta. Mert az utolsó nótát húzatja ma. Az utolsót... Okosabb is, szebb is volna, ha föl nem kelti a kislányt, de hát sohse cselekedett ő se okosat, se szépet. A világ meg még sajnálkozni fog fölőtte! Felkacagott Ákos

és zsebébe nyult: a csinos kis buldog hasznos munkát végez.

— Te cigány. Ne légy te is olyan buta, mint a világ. Ha azt mesélik, hogy szerelmes voltam, monddad: dehogy is volt az, nem termett arra. Nem volt pénze, az volt a baja. Érted? Ugy-e, hogy ugy van?

A primás csak hallgatta, de nem értette, mégis rámondta: ugy van.

— No itt vagyunk. Menjetek az ablak alá, huzzatok valami indulót, majd én itt hallgatom. Még se. Inkább búsat. A legszomorúbbat. Halkan, hogy föl se ébredjen. Ugy, hogy én se halljam, mert még bolondot teszek ugy lehet... Lehullott a rezgő nyárfa... van ennél búsbabb is? Te more... az apámtól örököltem ezt a gyűrűt, nem sokat ér... a többi se sokat ért, amit rám hagyott az öreg... az is elment... még sokáig is tartott... no huzod-e már?

A primás ijedten fordult vissza a pukkánsra, alig kezdett bele a nótába...

A ház ablakai ki se nyitak. A nagy bögő húrja pattant el, az puffogott olyan nagyon a csöndes éjszakában. A kis lány csodálkozott csak azon, hogy mért szakadt félbe a nóta, mért nem folytatják és mért zúgnak kint a cigányok?

tulajdonukat képező pénzt, a másik párt pedig azt mondja, hogy én nagyon, de nagyon, de csuda nagyon szeretem az iparosokat, azokat a drága, kedves, szorgalmas, értelmes embereket, de a pénzt nem adom ki nekik, de ha már kiadom, akkor majd én meghatározom nekik, hogy mit csináljanak a pénzükkel annál is inkább, mert én jobban tudom, hogy mi fáj nekük, mint ők, hogy mi kell nekük, hogy mit kívánnak, mihez van joguk, miként cselekedjenek.

A cikkíró azután kicsavarja a nyakát az igazságnak annélkül, hogy vitatkoznék, mert hisz a papiros türelmes és az nem válaszolt neki vissza. Ugyanis azt állítja, hogy bár a rendezés magva az ipartestületben volt, de minthogy a rendezés legnagyobb munkáját a végrehajtó bizottság végezte, minthogy Baja város közönsége, kamarák és a kereskedelmi miniszter is adott a költségekhez s minthogy anyagi kockázatról szó sem volt és minthogy az iparosok előbb fel nem szóllaltak, hanem a pénzt csak kölcsön kérték, tehát a pénz nem az ipartestületé, csakhogy elfelejtette a cikkíró úr, hogy ha az iparostestület határozta el az iparkiállítás rendezését, akkor azé a jövedelem, aki azt rendezi. Ez lenne a legelső eset úgyhiszem Magyarországon és környékén, hogy nem azoké volna a jövedelem, akik elhatározták és megtartották a kiállítást, hanem a felkért rendezőké, jelen esetben a végrehajtó bizottságé.

Ilyen non sens csak azok koponyájában teremhet, akik vitatkoznak arról, hogy abstract joggal miképen lehessen a konkrét igazság nyakát kitekerni, csak olyan egyének csinálnak ebből casust, kik minden áron és minden módon pártkérdést csinálnak, kik magukat belelovalják bármilyen okoskodásba csupán azért, hogy ne legyen igaza az ellenfélnek, — pardon — a más véleményűnek. Legyen valaki bár laikus, vagy szakember, jogász vagy kanász, annyit tud, hogy felkért rendezőség nem jár fizetéssel, sem jövedelemmel és a bevétel ezeket nem illeti. Eltekintve tehát attól, hogy az ipartestület 500 forinttal járult hozzá a kiállításhoz, eltekintve, hogy a belépő-jegyekből ezrek folytak be, eltekintve, hogy minden egyes kiállító iparosnak legkevesebb 50 forintjába, de némelyiknek százakba került a kiállítás, annak jövedelme nem lehet másé, mint a ki annak megtartását elhatározta, felkért rendezővel rendeztette, tehát az ipartestületé. Hogy az iparosok ezt a pénzt kölcsönkérték, ez nem változtat sem a tényen, sem a jogon, de legkevésbé az igazságon.

Cikkíró úr mindjárt cikke elején megkritizálja a közgyűlési vitát első sorban, mely e tárgyban kerekedett, hogy pro és contra kitekérték a nyakát az igazságnak. Pedig hát, amint fent előadtuk, az igazság nyakát legjobban tekerte ki cikkíró úr s higgye meg nekünk, hogy akár pro, akár contra, voltak olyan magvas, hatalmas beszédek e tárgyban, mint a cikkíró úr cikke. Annál nevetségesebb, mert absurdum és valótlan cikkírónak későbbi azon állítása, hogy a közgyűlésen e pont tárgyalásánál oly jelenetek játszódtak le, melyekről jobb hallgatni, mert semmiféle jelenet nem játszódtott le és nagyon is tényekkel és tárgyila-

gosan is argumentáltak, bizony az egész város közállapotát is lefestették, de nem azon czélból, hogy az iparos és nem iparos közti ellentétet táplálják, hanem épen azt, hogy megszüntessék az ellentétet az által, hogy ezek igazságos kivánságának eleget tesznek. Ennek megítéléséhez sem kell lángész s ha cikkíró úr azt mondja, hogy jobb lett volna hallgatni, hát akkor ez neki szól és így nagyon helyesen citálhatja magára a közmondást „Si tacuisses, filosofus mansisses.“

A jogügyi bizottság ülésében elmondott beszédekről azt mondja, hogy hangulatkeltés céljából fölhoztak az iparosok mellett sok olyan argumentumot, a melyekről mindenki tudta, hogy meg nem állhat. Ki az a mindenki. Hát mért hozták fel ezek az urak, ezeket a tarthatatlan indokokat, mért akartak hangulatot kelteni, kinek, vagy kiknek a javára. Cikkíró úr válogassa meg a szavait, nem elég ám nagy cikket írni. Higgye meg, hogy súlyos érvek voltak azok s higgye meg, hogy jó lesz a jogot az igazsággal a polgárságnak egymásközti érintkezésében abstract is, meg konkrét is összeegyeztetni.

Hogy pedig azok, kik az ipartestület javára felszóllaltak volna, nem keresték, nem nézték volna, hogy kinek van haszna, kinek van kára belőle, az egyszerűen egy hamis vád, egy ostoba rágalom, a melyre bővebben reflektálni nem tartjuk érdemesnek, mert ilyet csak egy hülye állíthat, mert minden ember a cikkírón kívül tisztában van azzal, hogy a felszóllalóknak abból sem haszna, sem kára nem volt, hanem igenis az iparosok javára, azok érdekében és azok többszöri felkérésére szóllaltak fel.

A végén megfenyegeti az iparosokat, azt imputalván, hogy majd repressáliákkal élnek ellenük a zsebnél és fájó kiábrándulás lesz a vége.

Hát eddig is végtelen bölcsen cselekedett a kormánypárt, de hogy egy ilyen megjegyzést lehessen tenni annak, a ki rendezett társadalomban, jogállamban él és azt hiszi, hogy ezzel a kormánypártnak, vagy a városházi pártnak, a klikknek szolgálatot tesz: az csak ott történhetik, a hol a vezető elemek ilyen nagyszerűek. Egyszerűen proclamálja fölülről a sztrájkot a maga ridegségében. Hát kedves cikkíró úr! Hát ha azok az iparosok kenyeret, zsemlyét nem sütnek, a földmives önnek búzát nem ad; a mézárós húst, hát akkor mi lesz? Mit gondol ön, így lehet beszélni egy város polgárságával, vagy annak legnagyobb részével? Ezzel a sztrájjal akarja ön az ellentétet kiegyenlíteni a város polgárai között, ezzel a cikkel akarja ön elhíttetni, hogy ön, hogy azok, kik nem akarják az ipartestület kivánságát teljesíteni, az iparosok javára cselekednek? Ép olyan ügyesek érvei, mint aláírása, hogy ön egy „nem iparos“. Hát mit gondol, ki hitte egy pillanatig is hogy, egy „iparos“ írta az ön cikkjét.

—n

A cselédmizéria.

Cselédmizéria! Van-e háziasszony, ki erről egy-egy dalt ne énekelhetne? Avagy van-e olyan férj, aki a hivatalából, vagy más napi foglalkozásából hazaérkezve, ne találta volna kedves feleségét haragosan, esetleg kisírt szemmel? Az asszony haragjának, sirásának oka tiz esetben kilencszer a rossz cseléd. Bizony ilyenkor minden férj, ha még oly türelmes is, kitör és a poklok mélységes fenekébe kíván minden cselédet — kivétel nélkül.

A cselédkérdés mind jobban és jobban és ijesztőbb alakban lép fel. Gyakran halljuk, hogy nem mindig a cseléd rossz, hanem rossz a helye. Jó, ismerjük el, hogy nem mindig a cseléd az oka, de hát az csak nem hihető, hogy minden gazdaasszony bánik rosszul a cselédjével. Mert egész bátran elmondhatjuk, hogy nincsen Baján olyan gazdaasszony, akinek ne lett volna panasz a cselédjére. Ismerek olyan háztartást, ahol ennek előtte négy-öt évig szolgált egy leány egy huzomban, ma pedig alig mulik hónap, amelyben ne állana be a cselédválság. Honnan van ez? A ház asszonyának nem változott meg a természete, ő csak olyan jóindulatu, mint volt annak előtte. Hanem a cselédek azok nagyon is megváltoztak.

Azelőtt a cseléd azt a helyet, a hol volt otthonának, a kenyéradóit hozzátartozóinak tekintette. Ma pedig a szolgáló leány gazdáiban ellenséget lát és azoknak (a legtöbb esetben) ő a legnagyobb ellensége. Ha kárt okoz és azért megfenyítik, hát égbekiáltó igazságtalanság esett meg vele. Ma már a cseléd csak a legritkább esetben érzi magát otthonosan a gazdájánál. Felmondás, elbocsátás neki gondot, bajt nem okoz. A jelszó: Gombház, ha leszakad lesz más!

Kutassuk mi ennek a bajnak a kútforrása. Mi okozta a cselédeknek ily óriási változását? Talán a cselédhelyszerzők? Jóllehet a helyzet rosszabbodásához ezek is hozzájárultak, amennyiben az ő érdekük az, hogy a gazda asszony minél több cselédet, viszont a szolgáló minél sűrűbben helyet változtasson. De azért igazságtalanság volna, ha az összes okokat ő bennük keresnők. Hiszen minálunk Baján igen sokan vannak, akik a cselédközvetítő szolgálatát egyáltalán nem veszik igénybe, hanem heti vásárkor a városháza előtt a piacon fogadnak cselédet. És azok az ott fogadott cselédek semmivel sem maradnak rosszabbban a közvetítő útján fogadott szolgálók mögött. Az a baj, hogy egyik cseléd elrontja a másikat. Ha már sikerült egy jóra való cselédet felfogadni, a szomszédék cselédje rövid idő alatt okvetlenül elrontja, megméltelyezi. Különbben más baj is van. Nálunk Baján városbeli cseléd kevés van. Valamire való paraszt leány csak télire szegődik el. Amint megjön a tavasz, nincsen már maradása a városban. Vonza a falu. Siet haza a mezei munkára. Azzal nem törődik, hogy otthon többet kell dolgoznia és hogy a mellett nem keres annyit mint idebenn a városban tisztességes élelem mellett.

Mindazt amit itt elmondottam jól tudják a házi asszonyok is. És a baj or-

voslását ők óhajtják a leghöbben. És mert első sorban az ő érdekükben fekszik, hogy a cseléd mizéria minél előbb javuljon, azért nekik kellene hozzálátni, hogy a helyzeten társadalmi uton segítsenek.

Példaként hozom fel a szegedi „Mártha” egyesületet. Ezt az együletet néhány év előtt alakították a szegedi hölgyek. A szegedi „Mártha”-egylet célja az ingyenes cselédközvetítés, valamint a környékbeli falvakról toborozni olyan parasztleányokat, akik jó hatósági bizonyítványokkal vannak ellátva. Célja továbbá a cselédeknek az erkölcsösség iránti fogékonyságát fejlesztési. Fenntart a szegedi „Mártha”-egyesület egy *cseléd otthon*, a hol, addig amíg a leány helyhez jut, olcsó ellátást, lakást és ételmezt kap. Rossz hírű cselédeket bojkottál az egyület, azokat nyilván tartja és azokra időközönként felhívja az egyület tagjainak figyelmét. Hogy egy ilyen egyesület működése milyen üdvösen hatna a cselédügyre, mennyire javítaná a mai kétségtelenül rossz, majdnem tarthatatlan helyzetet, azt nem is kell külön kiemelniük.

Felhívjuk ezen együletre bajai hölgyeink figyelmét. Kiséreljék meg. Talán lehetséges ilyet Baján is megteremteni

F. K.

HIREK.

Szent György. E hó 24-én már nyolc órakor kondult Avéra a harang, a hétórai harangozást nem is halljuk szeptember végéig, amikor bezáródik a 24-én kezdődő gazdasági időszak. Mert hiába hirdeti a kalendárium március 21-ére a tavasz kezdetét, meg jöhet József napjára az első fecske, hordhatnak ibolyát március első napjaiban is, a szántóvető ember azt mondja mégis, hogy Szent György napján kezdődik a tavasz.

Künn a tanyák és a falvak méla csendjében holnap történik meg a cselédfogadás is. Ez határköve a lenyűgözésből új életre sarjadoszó természetnek, a gulyák kolompja itt hangzik először és tulajdonképen itt szabadul fel a szendergő élet. Szent Mihályig most már a mezei élet üli diadalát.

A tavaszi zsendülő vetés még csak az eljegyzést jelenti. Szent Márk (április 25.) nevében fordul az égiek felé a gazda, hogy erősítse meg azt a frigykötést, ami sok ezrek, milliók boldogulását vonja maga után.

Virágfakasztó, orgonaillatos május költészetében fakad a remény, a zöldelő vetés, nincs is attól már messzire a diadalmas nász, amikor megpendül a sarló és arató lányok dala veri fel hangtalanságából a mezőt. Azután csak az alkonyi szél játszik a tarlókon: a mézeshetek ideje ez, valóra vált álma minden reménységnek, pihenése a földnek — egészen Szent Mihályig.

A szántóvető pedig, hallva az Avéra konduló harangszót, megemeli kalapját és buzgó fohászzkodásra fakad, hogy jobb legyen ez az esztendő a többinél.

Bácsmege küldöttsége Horánszky temetésén. Bácsmege közönsége kegyeletes módon fejezte ki Horánszky halála fölött érzet fájdalmát. A vármegyei közgyűlésen Latinovits Pál főispán gyönyörű beszédben emlékezett meg a nagy államférfiről. Temetésén pedig küldöttségileg képviseltette magát. A küldöttséget a főispán vezette. Rajta kívül tagjai voltak: Dr. Hadzsy János, Fernbach Péter és Drakulics Pál orsz. képviselők.

Eljegyzés. Deutsch Izidor helybeli iparos eljegyezte Pick Regina kisasszonyt Zomborból.

Halálozás. Kobelrausch Tóbiás köztisztelőnek örvendő aggyastján, életének 80-ik évében, f. hó 24-én elhunyt. Nagyszámú rokonság gyászolja. Tetemét f. hó 26-án d. u. 5 órakor kísérik örök nyugalomra a Kálvária sarkertbe.

Meghívó. A céllövésztársulat tagjait f. évi ápr. 27-én d. u. 3 órakor a lőkertben, kedvezőtlen idő esetén a városi székház 2-ik sz. tanácstermében tartandó közgyűlésre tiszte-

lettel meghívja. Határozatképes számban meg nem jelenés esetén a közgyűlés, az alapszabályok 11. §. értelmében tekintet nélkül a meg nem jelent tagok számára, f. évi május hó 4-én délután 3 órakor lesz megtartva.

Vasuti szerencsétlenség a bajai pályaudvaron. Rövid pár hét alatt immár három emberáldozatot követel magának a vétkes gondatlanság a bajai pályaudvaron. — Két héttel ezelőtt egy embert elpusztított, egy másikat pedig életveszélyesen összeroncsolt tolatás közben a Szabadka felé induló reggeli vegyesvonat és az eset még feledésbe sem mehetett, máris újabb szerencsétlenségről veszünk hírt.

E hó 22-én hajnalban 4 órakor Zombor felé induló személyvonat elütötte Komlósi Péter vasuti váltó-őrt és egyik lábát a szó teljes értelmében — elszakította törzsétől. — A szerencsétlenség ugyanannál az átjárónál történt, melyen a két hét előtti végzetes baleset.

Valóban megérthetetlen ez a rövid pár nap alatt immár ismételt előforduló katasztrófa és jellemzi a bajai pályaudvaron lábrakapott briliáns közrendészeti viszonyainkat.

Jó lenne talán alaposabban, szélesebb körben kutatni: kit terhel az ilyen ismételt előforduló esetben a felelősség és nem egyszerűen napirendre térni fölöttük.

Felhívjuk rá — a közjólét érdekében — az illetékes forum figyelmét. Komlósi Péter élet-halál közt lebeg a városi közkörházban, ahol ápolják.

A Baja városi sorozó járásban 1902. évi április hó 21. és 22-én megtartott fősorozás eredménye: Sorozó bizottság elé állított 244 hadköteles. Besoroztatott az ujoncz jutalék javára: 88, a póttartalékba 5, visszahelyezett 105, fegyverképtelennek nyilvánított: 31, töröltetett, mint mindenkorra alkalmatlan: 5, polgári kórházba helyeztetett: 1, katonába: 1, felülvizsgálatra küldetett: 8 hadköteles egyén.

Vándli. Most vasárnap néhány legény kuglizott a vásártéri Pöck-féle vendéglőben.

— Gyerekek, egy hatosba, hogy birót dobok — mondta egy Ujvári nevű legény, a kin a dobás sora volt.

— Tartom, tartom, — mondogatták a játékosok, mert, bár tudták, hogy Ujvári jól »dobál«, de azt is tudták, hogy a kuglizó olyankor dob legrosszabbul, a mikor legjobban akarna.

Ujvári kezébe vette kedvenc golyóját, néhányszor meglóbálta a karját s a golyó röptül, nem a birónak, hanem, miután egyet »vándlizott« egyenesen egy mit sem sejtő kirántani való csirkének.

— Vándli! — mondta kicsinylőleg egy kibicelő huszár.

Ujvárit elfutotta az epe. Nem elég, hogy öt hatosa eluszott, még ez itt szekirozza is. A rettenetes sértésért bosszút állandó, a huszár háta mögé lopódzott s úgy vágta fejbe, hogy rögtön elájult.

— Ne vándli! — mondta neki.

Ujvári barátunk azonban megsejtette, hogy a hadsereg illetén való megsértése, megtorlatlanul nem maradhat, azt mondta a társainak, hogy majd rögtön visszajön. De — a veréstől való félelmében úgy elbűjt, hogy ma sem tudják hol van.

Lengyel Miska zeneszerző a »Nemzeti Számloda« disztermében jól szervezett daltársulattal folyó hó 25-, 26- és 27-én hangversenyt tart, melyre a t. közönség szíves pártfogását kéri. — Szabad bemenet. —

Véres kardpárbaj Zomborban. A bácsmegei székvárosban — mint tudósítók jelenti — tegnap véres kardpárbaj folyt le Nagy Béla dr. pénzügyigazgatósági fogalmazó és Falcione László tb. szolgabíró között. A párbajban Nagy dr. jobb felsőkarján súlyosabb sebet kapott, mire a párbajt beszüntették. Bárha a seb igen súlyos volt, Nagy dr. a veszélyen túl van. Nagy segédei Szilágyi Károly dr. ügyvéd és ifj. Szemző Pista megei számvevő, Falcione segédei Vrjevich Lajos főszolgabíró és Roheim Zsiga földbirtokos voltak. A párbajra kávéházi összeszólalkozás adott okot.

Uj főszolgabíró. A megüresedett apatini főszolgabírói állásra a f. hó 22-én megtartott vármegyei közgyűlésen Matkovits Béla zentai szolgabíró lett egyhangulag megválasztva;

az így megüresült zentai szolgabírói állásra Payerle Nándor tb. szolgabíró választott meg.

Az országos tanárgyűlés. Az országos középiskola tanáregyesület idei gyűlését — mint már megirtuk — a város meghívása folytán Szabadkán tartja meg. A helyi bizottság elnökségét Schmausz Endre főispán vállalta el. A költségekre a mai közgyűlésen 2000 koronát szavaztak meg.

Az életuntak. Egy pénzsóvár atya szívtelen-sége majdnem halálba kergetett két viruló emberéletet. S. ménök és B. nagykereskedő leánya egymásba szerettek. Az apa azonban mitsem akart tudni a házasságról és a fiatal kérőnek kijelentette, hogy leánya 100.000 korona hozományt visz férjének és csak olyan-nak adja leányát, akinek legalább ugyanennyi vagyona van. Azonban a ménök szegény volt, mint a templom egere. Az apa hajthatatlan maradt s hallani sem akart e házasságról. E nyakasság mélyen elszomorította a szerelmes párt. Elhatározták, hogy közösen megválnak az élettől. A ménök gondoskodott a revolverről és titkos menyasszonyával együtt elkészültek azon utra, melyről nincs visszatérés. Szótlanul, lassan haladtak a Terez-kört felé. Amint azonban Török A. és Tsa bankháza előtt elmennek, hallják, amint egy úr, aki a bankházból jött ki, egy várakozó társának egy számot mond. És hozzátette: — »100.000 koronát nyert!« Gépiesen ismételte a ménök a nyerő számot. »Játszotte is az osztálysorsjátékon?« kérdezte a menyasszony. »Igen.« »És melyik számmal?« A ménök vállat vont: »Ha óhajtod, megnézem.« Tárcájából előveszi a sorsjegyet. — Az a szám volt, melyet most hallottak említeni. Izgatottan besietnek Török bankházába, ahol megerősítették az örömhírt és boldogságtól sugárzó arccal siettek a keményszívű apához, aki most már beleegyezett a házasságba. És az életuntakból boldog házaspár lett.

A bajai magyar királyi állami tanítóképző-intézet igazgatósága.

95. szám.

1902.

Pályázati hirdetés

a bajai magyar királyi állami tanítóképző-intézetbe való fölvételre és az intézettel kapcsolatos internatusban és köztartásnál megüresedő államköltséges, teljesen díjmentes és kedvezményes helyekre.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatási m. kir. minister úrnak 1900. évi 45,781. sz. a. és 1902. évi 12,084. sz. a. kelt rendeletei értelmében a **bajai** m. kir. állami **tanítóképző-intézetbe** való fölvételre és az **internatusban** és **köztartásnál** az 1902—1903. iskolai évre megüresedő államköltséges, teljesen díjmentes és kedvezményes helyekre pályázat nyitattik.

A **tanítóképző intézet** I. osztályába való fölvételért folyamodhatnak oly éptestű, egészséges tanulók, kik életök 14. évét már betöltötték, 18 évesnél nem idősebbek és a gymnasium, reáliskola vagy polgári iskola IV. osztályát legalább is **elégéges** eredménnyel végezték.

A fölvétel és segélyezés iránt benyújtandó 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványhoz **eredetiben** következő okmányok csatolandók.

1. **Születési bizonyítvány** annak igazolására, hogy folyamodó a megkövetelt életkort betöltötte.

2. **Tiszti orvosi bizonyítvány** arról, hogy folyamodó semmi olyan testi fogyatkozásban, fejletlenségben vagy eltorzulásban nem szenved, amely a tanítással járó nehéz foglalkozásban akadályozná, vagy pedig a serdülő gyermekek illetlen gúnyolódását önként kihívna s így a tanítás komolyságát és eredményét veszélyeztetné. Ezen bizonyítványban igazolandó az is, hogy folyamodó himlő ellen sikeres **ujraoltásban** részesült, teljesen ép érzszervekkkel, hibátlan beszélő szervvel, erős, egészséges tudóval bír és hogy nem szenved **trachomában**.

3. **Iskolai bizonyítvány** arról, hogy folyamodó a gymnasium vagy a reáliskola vagy a polgári iskola IV. osztályát legalább is **elégéges** sikerrel végezte.

Ha a folyamodó kérvénye beadása idejéig az említett iskolák negyedik osztályáról szóló bizonyítvánnyal még nem rendelkezik, az

előbbi osztályról szóló bizonyítvány és a megfelelő magasabb osztályról szóló igazolvány vagy *értesítő* is csatolható. Az ily folyamodók kötelesek a fölvételt megelőzőleg a már akkora mindenki által megszerezhető szabályszerű *iskolai bizonyítványt* a képző-intézet igazgatójának utólagosan beküldeni.

4. *Hiteles községi bizonyítvány* a család fő polgári állásáról, a szülők vagyoni állapotáról, kimutatva ebben részletesen, hogy a szülők ingatlan birtokuk, üzletük, iparuk vagy hivataluk után s netán egyéb forrásokból mily összegű évi jövedelemre számíthatnak, vagy esetleg maga a növendék nem bír-e magánvagyonnal s ha igen, ennek jövedelme hová fordítatik?

4. *Községi* vagy más *hiteles bizonyítvány* a családtagok számáról, ezek életkoráról és arról, hogy közülük hány van távol a szülői háztól, hány és mily mértékű neveltetési költséggel terheli meg a családfentartót, esetleg a folyamodó nem élvez-e már ösztöndíjat?

A folyamodványban az *anyanyelv* és általában a *nyelvismeret* is feltüntetendő.

Tanítók gyermekei és oly folyamodók, kik némi *zenei* előképzettséget képesek igazolni, egyenlő minősítéssel bíró tanulókkal szemben előnyben részesülnek.

A felvétel és segélyezés iránti folyamodványok a tanítóképző-intézeti *igazgatótanács*hoz címzendők és *folyó évi május hó 31-ig* az igazgatóságnál nyújtandók be.

A tanítóképző-intézettel 70 növendék számára berendezett *internatus* (teljes ellátás) és ezen felül még 100 tanulóra *köztartás* (élelmezés) van egybekapcsolva, melyben kifogástalan erkölcsi magaviseletű, szorgalmas és szegénysorsú növendékek tanítónak képeztetésük egész idején államköltségen, teljesen vagy részben díjmentes és kedvezményes ellátásban részesülnek.

A jövő 1902—1903-iki iskolai évre az I. A. és I. B. osztályba felvételre 47 bejáró és 13 benlakó, összesen 60 növendék.

Az államköltséges és kedvezményes helyek az I. osztályban a következők:

1. 10 teljesen díjmentes hely az internatusban (lakás, élelmezés, fűtés, világítás, mosás, gyógykezelés).

2. 2 fizetéses hely az internatusban, havonként 10 K befizetéssel.

3. 1 fizetéses hely az internatusban, havonként 20 K befizetéssel.

4. 15 ingyenes hely a köztartásnál (étkezésnél), künlakó számára.

5. 15 fizetéses hely a köztartásnál (étkezésnél), havi 10 K befizetéssel.

6. 5 fizetéses hely a köztartásnál (étkezésnél), havi 20 K befizetéssel, künlakók számára.

7. 6 ösztöndíjas hely, havi 10 K ösztöndíjjal, helybeliek számára.

A *künlakásra* felvett tanulók elszállásolásáról az igazgatóság gondoskodik. Ily növendékek hárman vagy négyen egy-egy szobában társulva lakás, fűtés, világítás és mosásért havonként előre 10 koronát fizetnek.

A tanítóképző-intézet II. A., II. B., III. B. és IV. osztályaiba rendszerint csak azok vehetők fel, kik a megelőző évfolyamot ugyanezen intézetben mint rendes tanulók elvégezték.

A tanítóképző-intézet III. osztályába felvehetők, kik a középiskola vagy polgári iskola hat osztályát, vagy a felsőkereskedelmi iskola középső osztályát sikeresen végezték. Az ilyen tanulók az I. és II. osztály különbozoti tantárgyakból vizsgálatot tesznek. Ezen vizsgálat díjtalan.

A II., III., és IV. osztályban megüresedő kedvezményes helyek a megfelelő alsóbb osztályokból föllépő növendékek számára tartatnak fenn.

A felveendő növendék sem *beirási*, sem *tandíjat*, sem *vizsgálati díjat* nem fizetnek, azonban kötelezettek:

1. A megállapított *élelmezési díjat* (10 illetőleg 20 koronát) minden hónap *elsején* nyugtatvány ellenében az intézet pénztárába előre befizetni.

2. Az ifjúsági *segítő-pénztár* javára 2 koronát lefizetni.

3. Az önképzőkori könyvtár és dalkör részére 2 koronát továbbá fürdőhasználatért 3, hajnyírásért 2, az intézeti rendszabályokat tartalmazó könyvecskéért 1 koronát lefizetni.

4. Minden növendék köteles magával hozni

tisztességes nyári és téli ruházaton kívül *bevarrott* betűkkel jelzett *fehértanítót*, még pedig legalább 6 inget, 6 alsónadrágot, 3 hálóinget, 6 pár harisnyát vagy kapcát, 6 tűrűlköző kendőt, 12 zsebkendőt, 6 fehér asztalkendőt, 2 alsó lepedőt, 1 vánkost, 2 fehér vánkoshéjat, 1 paplant, 2 paplan-lepedőt; tornainget és tornacipőt; továbbá fésűt és hajkefét, fogkefét, ruhakefét és háromféle cipőkefét.

A könyvek vagy azok ára (osztályonként 20—30 korona) jelentkezéskor az igazgatóságnál bemutatandók.

Az iskolai év megnyitásától számított egy hét alatt minden tanuló köteles magát a szükséges *tankönyvekkel*, népiskolai kézi- és vezérkönyvekkel, füzetekkel, zene-, rajz-, kézimunka- és más a tanártestület által előírt *iskolai eszközökkel* ellátni.

Mint hogy a beszerzett könyveket és taneszközöket a növendékek tanító korukban sem nélkülözhetik, a használt tankönyveknek vagy bármely más tanítási eszköznek eladása vagy elcserélése szigorúan tilos.

A fizetésre kötelezett növendékek tanév közben újabb kedvezményekre nem számíthatnak; ha a fizetésre kötelezett tanulók ebbeli köteleességüknek nem bírnak megfelelni, a fizetési határidőtől számított két hét elteltével a szülők vagy helyetteseik figyelmeztetése után az intézetből elbocsáttatnak.

A róm. kath., gör. keleti szerb, ev. ref. és ág. hitv. evang. tanítónövendékek az *egyházi énekekben* és *kántori teendőkben* is kiképeztetnek és sikeres vizsgálat után erről külön *képesítő bizonyítványt* nyernek.

A felvételtől, a segélyezés módjairól, a beírás idejéről és az iskolai év kezdetéről az illetők a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrtól leérkezett jóváhagyás után azonnal *értesíteni* fognak.

Beírás alkalmával minden tanuló köteles az *igazgatónál jelentkezni*. Az újonnan felvett tanuló szülőinek vagy ezek helyetteseinek kíséretében jelentkeznek s a *felvételi értesítőlapot* átszolgáltatja. — Az ismételve, magasabb osztályba felvett tanuló elég, ha személyesen jelentkeznek s köteles a *felvételi értesítő lapon* kívül megelőző évi *iskolai bizonyítványát* is átszolgáltatni.

A felvett és beírásra jelentkező tanulók végleges elszállásolása a jelentkezés napján tartandó orvosi *szemvizsgálat* kedvező eredményétől tétetik függővé.

Az állami tanítóképző-intézettel kapcsolatos *gyakorló népiskolába* és az ezt kiegészítő általános *ismétlő-iskolába* való fölvételre jelentkező tanulók *beírása* f. évi szeptember hó 1-én fog megtartatni.

A *népiskola* I. osztályába fölvételnek oly éptestű fiúgyermek, kik 6. életévüket betöltötték és himlő ellen sikeresen beoltattak, mit szülők születési és orvosi bizonyítvány-nyal tartoznak igazolni.

A II., III., IV., V. és VI. osztályba való fölvétel a megfelelő alsóbb osztályban kiérdemelt bizonyítvány alapján történend.

Az általános *ismétlő-iskola* 3 éves tanfolyamába felvételnél oly fiúgyermek, kik 12. életévüket betöltötték, a mindennapi népiskola tanfolyamait elvégezték és a népiskolánál magasabb fokú iskolába nem járnak.

Ezen állami népiskolában az oktatás teljesen ingyenes. A felvett szegény tanulók sem beirási, sem tandíjat, sem a tanítói nyugdíjalapot illető járulékot nem fizetik és a szükséges könyveket és írószereket az iskolában ingyen kapják.

A fölvételre vonatkozó előjegyzéseket naponként elfogadja az igazgatóság.

Baja, 1902. április 10.

Scherer Sándor, igazgató.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. Kálmán. Verse nem közölhető, kérünk jobbakat.

Daru. Köszönettel vettük. Sorra le közöljük. Üdv.

S. S. Baja. A hódítás eszközei a következők: 1) a nyakkendőkötés teljes ismerete 2) gondosan ápoltság 3) Selyem ing és harisnya 4) frakk, smocking és legalább 4 darab jól vasalt sacco öltöny és egy korrektül kiszabott jacquet, (mely sokszor többet ér 100 darab lyrai ömlengésnél) 5) Mérsékelt szellemesség

Manilla. A kis mopsznak kendermagot adni teljesen elhibázott dolognak tartjuk. Tessék azt sok tejjel és kevés fehér cukorral jöltartani, de ez utóbbit ne vegye a Stampfnál, mert — kormány-párti.

ALKALMI VÉTEL.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy egy alkalmi vétel révén azon előnyös helyzetbe jutottam, hogy a **tavaszi idényre** érkezett legújabb és legszebb kivitelű

Nap- és Esőernyőket

meglepő olcsó áron árusíthatok, amiről kérem a n. é. közönséget, hogy személyesen meggyőződést szerezni méltóztassék.

E szakmába vágó átalakításokat, áthuzásokat és javításokat a legjutányosabb áron készítek.

Jelen értesítéssel felemlítem, hogy himzéshez egész új kivitelű

Előnyomatásokat

készítek és az ezekhez szükséges kipurált legjobb minőségű forrázott himzópamutot, valamint himzőselymet az összes színváltozatokban raktáron tartok.

A n. é. közönség szives partfogását kéri kiváló tisztelettel

STEINER R. ernyő-készítő,

főutca 370. (ösv. Fogtúé temetk. váll. szemben)

ALKALMI VÉTEL.

HIMZŐ-MINTA és MONOGRAMM ELADÁS

Nálam vásárolt ernyők egy év alatt INGYEN JAVÍTTATNAK.

A szép nő

a teremtés legszebb alkotása, szokták mondani. Ki az a hölgyek közül, a ki nem akarna a szép-nél szebb lenni és ez a vágy könnyen elérhető a **bajai városi gyógyszerertárban** ötven év óta készített **Dr. LEHMANN-féle szépség-paszta** (ára 2 korona.)

Dr. LEHMANN-féle arkenőcs (ára 1 kor.)

Dr. LEHMANN-féle mosdóvíz (ára 1 kor.)

Dr. LEHMANN-féle szappan (ára 80 fill.) használatát által.

Kitűnő szőpítő szerekeknek bizonyultak továbbá a **CRÉME DE JULIETTE** (nappal is használható száraz crème, (ára 1 korona) és a **JULIETTE SZAPPAN** (ára 80 fillér).

Gyógyszerertáram specialitásai a fensoroltakon kívül a

HAIR RESTORER, mely fölöslegessé teszi az ép úgy alkalmatlan, mint ártalmas hajfestést, mert néhányszori használat után visszaserzi az őszülő haj eredeti színét. Továbbá a

Dr. HENRY-féle LÁBIZZADÁS EL-LENI POR, mely úgyszólván egyetlen orvosság ezen kellemetlen baj ellen.

GYARMATI EMIL

városi gyógyszerertára

a „Szent Háromság” hoz

BAJÁN.

Majtinszky Lajos

látserész BAJÁN.

Felhívja a n. é. közönség szives figyelmét nagy választékban található

szemüvegeire

és egyéb e szakmába vágó cikkeire.

A pontos és szakszerű kiszolgálást igazolja az alanti levél is.

T. e. MAJTINSZKY LAJOS

látserész úrnak

HELYBEN.

Budapesten a klinikán szemeim megvizsgáltattam, Csapody tanár, egy receptre felírta az üveg számát, de a receptet, mire haza jöttem, elvesztettem.

Véletlenül Majtinszky Lajos látserészhez fordultam egy szemüvegért, s mikor később a receptet megtaláltam a Majtinszkynál megvett szemüveg száma ugyanaz volt, a melyet a tanár a receptre feljegyzett.

Baján, 1897-ik évi április hó 30-án.

Özvegy Szvaszticsné
Sárkány Mária, s. k.

Javítások szakszerűen és olcsón végeztetnek.

Szives figyelembe!!

Van szerencsém a n. é. közönség nagybecsű tudomására juttatni, miszerint elvállalok a

SZOBA-FESTÉSZET

minden ágazatába vágó munkákat u. m.: templomok, termek, lakások, stb. kifestését a legmodernebb és legcsinosabb kivitelben s azokat legjutányosabb árak mellett végzem el.

Szives pártfogásért esedezve maradtam kiváló tisztelettel

Pestalts Sándor,

szoba-festő,

Baján, Széll-utca 263.

1000.000

KORONA

ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE az

50,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Korona

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők		Korona
1 jutalom	600000	
1 nyer. á	400000	
1 " "	200000	
2 " "	100000	
1 " "	90000	
1 " "	80000	
1 " "	70000	
2 " "	60000	
1 " "	40000	
5 " "	30000	
1 " "	25000	
2 " "	20000	
3 " "	15000	
31 " "	10000	
67 " "	5000	
3 " "	3000	
432 " "	2000	
763 " "	1000	
1238 " "	500	
90 " "	300	
61700 " "	200	
3900 " "	170	
4900 " "	130	
50 " "	100	
8900 " "	80	
2900 " "	40	

50,000 nyer. és jut. kor. összegben 13,160,000

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben (utánvételezni kérem (postautalvánnyal küldöm (mellékelem bankjegyekben (bélyegekben.)) A nemtetsző törlendő.

Pontos cím:

Egy ház kiadó

öt szoba-, konyha-, pince- és mellék-helyiséggel a Flórián-utca 72. szám alatt

Bővebbet

szabó SÁNDOR

cipésznél.

KIVÁLÓ SZERENCSE TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Hat millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió 160,000 koronát**, egy hatalmas összeget sorolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervezeti betétei a következők:

egy nyolcad ($\frac{1}{8}$) frt —.75 vagyis **1.50** korona
egy negyed ($\frac{1}{4}$) » 1.50 » **3.—** »
egy fél ($\frac{1}{2}$) » 3.— » **6.—** »
egy egész ($\frac{1}{1}$) » 6.— » **12.—** »

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **penz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. év május hó 5-ig

bizalommal **HOZZÁNK** küldeni.

Török A. és Tsa

BANKHÁZ

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték osztályai:

Főüzlet: VI. Teréz-körút 46/a

Fiókok: 1. Váci-körút 4.

2. Múzeum-körút 11.

3. Erzsébet-körút 54.

Értesítés.

Több simentháli és svájci

fejős tehén

ügyszintén **növendék** jószágot elad

Schleicher Antal

Baján.

Feltűnő ujdonság.

DELICE

— Minden hirdetés felesleges
A dohányzó egyszer veszi és
többé mást nem szíhat

legjobb valódi francia **szivarkapapír** és **szivarka-
hüvely** kapható az ország minden különleges-
ségi árúdjában.

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK

GÁCSI, BRASSÓI, ZSOLNAI

továbbá

a legfinomabb angol és francia divatkelmékben!!!

Legújabb angol és francia szabású

férfi öltönyök jutányos áron.

pontos kiszolgálás mellett készülnek

Práger Károly és Testvére cégnél

BAJÁN,

Takarékpénztári épület

Órákat, arany- és ezüst-tárgyakat olcsó
gyári árak mellett küld jótállással

SCHÖNWALD IMRE

óras, arany- és ezüstárúgyáros
PÉCSETT.

Magy. kir. törvényszéki leg bejegyzett állami érem-
mel, arany- és ezüstéremmel kitüntetett cég becsü-
letes kiszolgálás — Minden tárgy valódisága bizo-
nyítására a m. kir. pénzverde-hivatal által van meg-
próbálva és annak próbajegyével ellátva.

Nem tetsző tárgy ki lesz cserélve vagy a pénz visszaadva,
a károsodás tehát kizárva.

Valódi ezüst remontoir	5 20	frt	✂	Arany gyűrűk 2-20 fittól feljebb.
kettős fedéllel	7 —	"	⊙	Csinos, nemes opál-gyűrűk 4 fittól feljebb
horgony 15 köves szerk.	8 25	"	⊙	Valódi gyémántgyűrűk 10 fittól feljebb
pontosan járó nickel rem.	3-50	"	⊙	Finom nickel-horgony éb- resztő óra . . . . .
ezüst női remont-ór	5-50	"	⊙	8 nap járó ingaóra . . . . .
valódi 14 karátos női rem.	14 —	"	⊙	útőszervezetel . . . . .
ugyanaz kettős fedéllel	18 —	"	⊙	Szép kakuk-órák 7 fittól 12 fittig.
valódi arany rem. úri óra	24 —	"	⊙	
kettős fedéllel	35 —	"	✂	

Valódi megvizsgált ezüstlánczok csinosan kidolgozva
20 gramm súlyu 1 45 frt, 30 gramm 2 15 frt, 40 gramm 2 55 frt
60 gramm 4 50 frt, 100 gramm 6 frt.

Valódi 14 karátos arany úri-lánczok szép kivitelben, 20 gramm
nehéz 25 frt, 30 gramm 37 frt, 40 gramm 47-50 frt.

Kívánat szerint hozzá illő aranyba foglalt köves lógók 10—15
gramm súlyban, darabonként 4.50 frt.

Szétküldés mindenhová a pénz előleges
20-30 beküldése vagy utánvét mellett.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik bárkinek.

özv. Spitzer Simonné

BAJÁN.

CSERÉP • • • TÉGLA • • •

MÉSZ • • • • CZEMENT.

Legjobb gyártmányok!

Legolcsóbb árak!

PIRSZÉN (COAKS)

nagyban és kicsinybeni elárúsítása.

Alanti **BANKHÁZ** nagyobb hajószállítványok lekötése által **pirszénet** (coaks) a legolcsóbban képes árusítani, miért is, aki fűtőanyag szükségletét jutányosan óhajtja beszerezni, sziveskedjék megrendelését alant címzettnél idejekorán eszközölni, ahol ugyanis megbízások már ezidőszerint előjegyeztetnek:

☛ elsőrendű minőségű ☛

légszesz diópirszénre (coaks)

száraz és rostált állapotban a hajóról egyenesen házhoz szállítva.

BANK- és VÁLTÓÜZLET

GRAUUG J. LIPÓT

BAJÁN

Drescher Gyula-féle házban.

URADALMI

BIRKASAJT

kapható 72 és 88 fillérért
kilónként.

Kiváló finom burgonya
válogatott faj, méterje 5 kor.

Zálogcédulákat

veszek a legmagasabb
árban.

Márvány lapok

folyosó és konyha kövezéshez
kapható.

ifj. Pock Józsefné,
Főtér.

A Rév-utca 332. sz. alatt levő házban négy
szobából és mellékhelyiségekből álló

● LAKÁS ●

május hó 1-re kiadandó.

SZŐLŐ,

jó karban, a város közelében,
—MEGVÉTELRE kerestetik.—

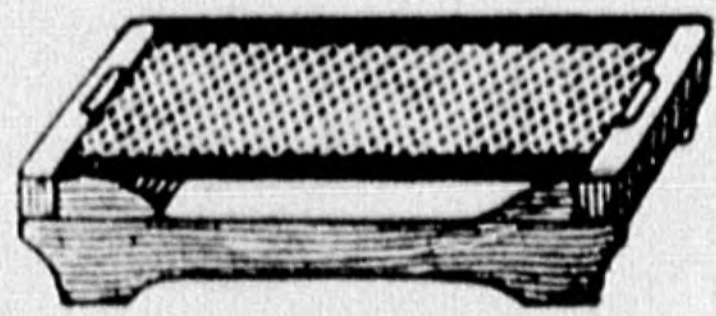
Cím a kiadóhivatalban.

Hirdetések

felvétetnek
a kiadóhivatalban
ifj. Wagner Antal
könyvkereskedésében.

Ajánlom saját készítésű fölülmulhatatlan erős és olcsó

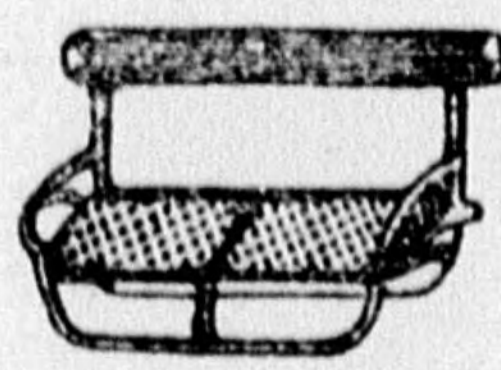
sodrony ágy-

betéteimet,

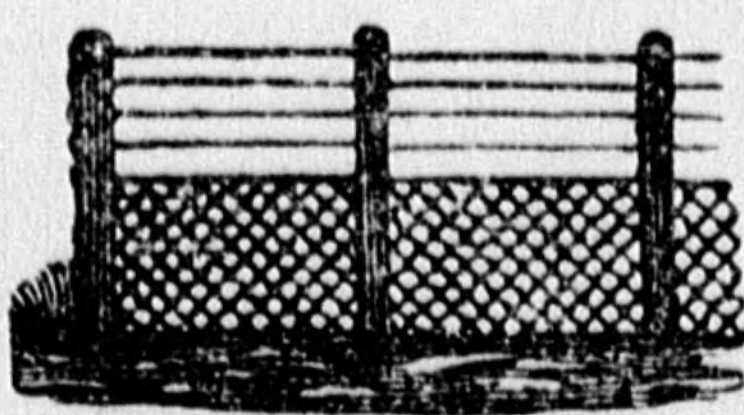
melynek ára csak 8 korona. Kell, hogy ezt a legszegényebb ember is megszerezze, egyrészt mert olcsó, másrészt pedig egészségi szempontból, mert ezáltal a szalma kellemetlen és egészségtelen kigőzölgésétől, valamint a férges elszaporodásától megóvatunk. Az ágy belvilágossága méretének hozzám való beküldése után a betét 1 nap alatt a legpontosabban elkészítetik.

Készíték továbbá

ruganyos

kocsiüléseket

(kocsiülés-)

felakasztható és falárával 12 kor-ért.

(kerítés)

SODRONY LÁBTÖRLŐKET

(fekete v. rezesített) nagyság szerint	cm.	30-50	30-60	30-70	40-70
és a következő árakban:	fill.	110	130	150	200

kokusrost betéttel 30-40 fillér több.

Különösen ajánlom sodrony fonataimat, mely nem kerül többé, mint a rendes léczkerítés, mely kertek, szőlők és udvarok bekerítésére rendkívül alkalmas. Kavicskosarak, áthányó rosták föld és kavicsnak, ökör-szájkosarak, méhészfőkötők, baromfi ketrecek s minden e szakmába vágó munkák olcsón, jól és a legrövidebb idő alatt szállíttatnak.

ifj. UTRY PÁL, BAJÁN.

Bérmálási ajándékok

kaphatók a legjutányosabb árban
szolid kiszolgálás mellett

RUDE IGNÁCZ

műorás és ékszerésznel

BAJÁN,

(a »Központi Szálló« átellenében)

Ajánlja ujonnan és izlésesen berendezett nagy raktárát mindennemű **arany-, ezüst- és drágakő ékszerekben**, valamint valódi **China-ezüst tárgyak** és **evőeszközökben**.

Nagy választékban tartok pontosan szabályozott, valódi

HONI- és

svájci zseb-, fali-, inga- és ébresztő-órákat

a legegyszerűbb és legfinomabb kivitelben.

Arany- és ezüst-ékszereim a m. k. fémjelző hivatal által vannak hitelesítve.

Órajavítások, valamint minden e szakbavágó legkomplikáltabb munkák; **Chronometre** és **ütő-zsebórák**, egyszersmind **ékszerjavítások**, **vésnöki** munkák olcsón, szakszerűen és gyorsan SAJÁT MŰHELYEMBEN végeztetnek

☞ 2 évi írásbeli jótállással. ☞

Veszek ZÁLOGCÉDULÁKAT a legmagasabb árban esetleg azokat saját költségemen kiváltom és a többletet visszafizetem.

Régi ARANY- és EZÜST TÁRGYAK, valamint DRÁGA-KÖVEK a legmagasabb napi áron megvétetnek. esetleg ujjal becséréltetnek.

Vidéki megrendelések posta fordultával eszközöltetnek.